

Heeft een insectenwerkgroep bestaansrecht?

In zijn slotzin van het onder bovenstaande kop geplaatste artikel in NATURA januari/februari 1971 zegt de schrijver, de heer van Frankenhuyzen, dat hij bereid is, belangstellende afdelingen behulpzaam te zijn bij het oprichten van een insectenwerkgroep. Daardoor zou dan misschien ergens een dergelijke werkgroep van start kunnen gaan. Welnu: de afdeling Hilversum heeft al jaren een insectenwerkgroep. Waarmee ik niet wil zeggen, dat wij de heer van Frankenhuyzen niet graag eens willen uitnodigen voor een lezing over insecten. Want, zoals hij in zijn artikel terecht opmerkt, verdient deze diergroep zeer zeker veel meer belangstelling van onze leden. Te meer nog, daar juist onze eigen KNNV zoveel insectentabellen (Wetenschappelijke Mededelingen) het licht heeft doen zien. Met deze tabellen en tevens met een aantal NJN-uitgaven (die ik zeker niet vergeten mag te vermelden, want zelf ben ik juist door één van deze tabellen - t.w. de Zweefvlieglabel van Volkert van der Goot - tot insectenstudie aangezet) kunnen wij eigenlijk nagenoeg alle in Nederland voorkomende insecten determineren. En dat is nu juist een fijn karwei'tje voor serieuze amateurs. De ijverige werkers onder de KNNV-leden beseffen vaak veel te weinig, hoe belangrijk hun bijdrage voor de wetenschap kan zijn. Dat geldt niet alleen voor insecten, maar voor alle onderdelen der biologie.

De heer van Frankenhuyzen heeft in zijn genoemd artikel al enkele suggesties gedaan. De zaak is alleen, dat een afdeling eenvoudig de moed moet kunnen opbrengen om te beginnen. En dat hoeft heus niet met tien man te zijn. In Hilversum zijn we lange tijd maar met z'n drieën geweest. Ons werkgroepje bestaat nu uit 5 serieuze werkers. Als wij een insectenexcursie willen houden (bestemd voor alle Hilversumse KNNV-leden), dan combineren we dat met een plantenexcursie. Uiteraard wordt daarbij dan veel aan planten gedaan. Voor de enkelen die tevens interesse hebben voor insecten, kunnen in het veld wat dieren gevangen worden en bijvoorbeeld in een glazen buisje worden bekeken. Het is echter wel zo, dat we ook met ons werkgroepje 'pure' insectenexcursies houden. Maar om de leden belangstelling bij te brengen, is het m.i. verstandiger om gecombineerde excursies te houden. In Hilversum hebben we gelukkig een veelzijdig (amateu-)entomoloog, die in het veld veel interessante dingen over insecten kan vertellen. Meestal gaat het dan bij ons verder zo, dat we enkele markante soorten vangen (bijvoorbeeld een paar zweefvliegen, enkele keverssoorten, een roofvlieg of een bladwesp of wat dies meer zij). De dieren worden vakkundig geprepareerd en voorlopig opgeborgen. In de wintermaanden proberen we dan de vangsten op naam te brengen. Van tijd tot tijd houden we daarvoor een werkavond bij een van de leden thuis. Het is wel gebleken, dat het noodzakelijk is, dat iemand met enige ervaring in het determineren daarbij behulpzaam is. De moeilijkheid bij beginners is vaak, dat ze niet makkelijk te weten komen, tot welke hoofdgroep een insect behoort. Maar dat is toch niet zo moeilijk, als men maar de moeite neemt een of andere 'Inleiding tot Insectenstudie' door te nemen. Zelf heb ik in de loop der jaren nog een aantal deeltjes uit de serie 'Wat leeft en groeit' (Spectrum) kunnen bemachtigen. Hiervan zijn soms nog wel bij tweedehandsboekzaken exemplaren te koop (en soms via de Leden-advertenties). 'Het rijk der Insecten' van Kolsteren (deel 30) is heel goed om mee te beginnen. Uit de zelfde serie ook nog aan te bevelen deel 14 'Het leven van de Insecten' van Kabos en deel 26 'Muggen en vliegen' van Senden. Mous-sault heeft onlangs twee aardige boekjes met veel gekleurde afbeeldingen uitgegeven. Het zijn 'Ongewervelde dieren in bos en veld' en 'Ongewervelde dieren langs wegen en paden'. In beide deeltjes staan veel insecten afgebeeld. Voor kevers is de mooie KNNV-uitgave 'Kevers en hoe deze te determineren' heel geschikt. Zo'n insectenbibliotheekje moet natuurlijk langzaam groeien. Over het bemachtigen van uitverkochte boeken doe je soms jaren.

Zoals ik al zei, gebruiken we de wintermaanden om zo nu en dan een werkavond te beleggen bij een van de leden die over een binoculaire loupe (ook wel stereomicroscop genoemd) beschikt. Want dat is voor een juiste determinatie wel een onmisbaar instrument. Het is verstandig om niet zo maar in het wilde weg te gaan determineren. Beter is het, om een aantal avonden slechts een bepaalde groep onder handen te nemen. Zo hebben wij eens een hele winter besteed aan het determineren van roofvliegen. Een interessante groep, maar niet gemakkelijk! De vorige winter hebben we ons met bladwespen bezig gehouden.

Wat misschien sommigen tegen de borst zal stuiten is het feit, dat de dieren die bestudeerd zullen worden, meestal gevangen en vaak ook gedood moeten worden. Maar wat we in de praktijk vangen is in feite zo'n uiterst klein percentage, dat dit op de populatie nauwelijks van invloed is. Bovendien is het lang niet altijd nodig, de dieren te doden. We kunnen ook anders te werk gaan als insectenman. Ik denk hierbij aan het kweken van rupsen van bijvoorbeeld de Kleine Vos. In een bakje met brandnetels doen ze het best. We kunnen dan zien hoe de verpopping plaats vindt en ook na enige tijd het uitkomen van de vlinders. En die kunnen we dan weer in vrijheid laten. Misschien worden ze dan wel door de mussen opgegeten, maar dat is een andere zaak.

Het aanleggen van een verzameling opgeprikte insecten mag natuurlijk niet het einddoel van de studie zijn. We moeten wat met onze collectie dóén. Het is zaak, in ieder geval van elke vangst te noteren: waar en wanneer gevangen. De naam is natuurlijk eveneens belangrijk. Maar dat is zorg voor later. Het kan zijn, dat je soms pas na jaren achter de juiste naam komt. Belangrijk is ook, dat we na enige tijd eens iets publiceren. Dat kan dus heel goed in NATURA. Dan kunnen ook anderen er kennis van nemen en dat kan vaak van belang zijn. Wil men per sé niets vangen en toch aan insecten doen, dan trekt men eenvoudig het veld in om te 'spieden en te speuren' (om met Tinbergen te spreken) of om de 'Bloemen en Haar Vrienden' te bekijken op de manier, zoals Thijssen in zijn mooie album van deze naam zo aardig beschrijft.

Welnu: een landelijke insectenwerkgroep heeft zeker bestaansrecht, als er in enkele afdelingen 'wat aan insecten gedaan wordt'. De afdelings-werkgroepjes kunnen dan via de landelijke werkgroep contact met elkaar houden om allerlei informatie uit te wisselen, om bij en met elkaar eens op excursie te gaan, kortom om de activiteiten verder te stimuleren en waar nodig leiding te geven bij de interessante studie van de insecten.

Adres van de schrijver:

I.Y.F.

I.Y.F. betekent: International Youth Federation for environmental studies and conservation en is een organisatie van nationale en regionale jongerengroepen (beneden de leeftijd van 28 jaar), welke zich bezighouden met de studie van het milieu en de bevordering van een verstandig behoud en beheer.

Door een reeks van gunstige omstandigheden (een enthousiast en vakkundig bestuur, financiële steun van het World Wildlife Fund) is een reeks van activiteiten ontplooid en zijn diverse projecten opgezet. Bovendien staan er nog vele op het programma. Het afgelopen jaar hebben we enkele informatieve stencils verstuurd aan leden van de KNNV (jonger dan 28 jaar). Mocht u deze niet ontvangen hebben en toch op de hoogte willen worden gehouden van de activiteiten, dan graag een berichtje aan Th. Vethaak, Graaf Aalbrechtlaan 148 (na 30/4: Populierenlaan 193), Amstelveen. Een overzicht van de belangrijkste activiteiten volgt hieronder.

Internationale Jongeren Conferentie voor het behoud van het milieu

Het inzicht, dat het milieu van de gehele wereld als een eenheid gezien moet worden, bracht de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties te New York (3 december 1968) er toe, een resolutie aan te nemen om in 1972 een V.N. Conferentie met als thema 'De problemen van het menselijke milieu' te organiseren. Daar het milieu zulke grondige veranderingen ondergaat, is het van belang dat jongeren van vandaag de gelegenheid wordt gegeven, doeleinden, prioriteiten en beleidslijnen betreffende hun milieu van morgen in een voorafgaande vergadering in 1971 aan te geven. Als vervolg op het succesvolle 'International Youth Forum for European Conservation Year', georganiseerd door de I.Y.F. in 1970 te Insmühlen (resoluties zijn gratis beschikbaar), heeft de I.Y.F. op zich genomen, een conferentie te organiseren in samenwerking met de Environic Foundation International. Naar het zich laat aanzien, zal de conferentie plaatsvinden in Canada (Hamilton) van 16-26 juli 1971. Er is financiële steun verleend door de I.U.C.N. en Unesco (speciaal voor reis-kostenvergoeding voor jonge mensen uit ontwikkelingslanden) en er zijn toezeggingen van de Canadese regering.

Working-group on education and information

Taak is informatief materiaal te verzamelen en te verspreiden. Actieve leden zijn welkom.

Working-group for environmental action

De werkgroep organiseert een internationale milieu-actieweek (31 mei - 6 juni 1971). Op West-europees niveau wil men een gecoördineerde actie ontplooiën. In Zweden, Finland, Frankrijk en ook door de jeugdbonden in ons land wordt reeds aan de voorbereidingen gewerkt.

Working-group on landscape planning

Zeer recent opgericht, speciaal voor geïnteresseerden in de geografie, landschapplanning en natuurbehoud. In 1972 zal de werkgroep een tweeweekse cursus organiseren om de alternatieven te bestuderen van het Mansholtplan en hierbij speciaal aandacht schenken aan de natuurkundige, ecologische en visuele invloed op het Europese landschap, die uitvoering van bepaalde plannen zal hebben.

Kampen, cursussen en conferenties

Ook dit jaar zal er volop gelegenheid zijn, deel te nemen aan internationale kampen. Een overzicht vindt u in dit nummer.